

ŪDENS IEGUVES URBUMA IERĪKOŠANAS UN PAZEMES ŪDEŅU IZMANTOŠANAS KĀRTĪBA

Ūdens ieguves urbuma ierīkošanu un pazemes ūdeņu izmantošanu reglamentējošie normatīvie akti:

[Likums "Par zemes dziļēm";](#)

[2011. gada 6. septembra Ministru kabineta noteikumi Nr. 696 "Zemes dziļu izmantošanas licenču un bieži sastopamo derīgo izrakteņu ieguves atļauju izsniegšanas kārtība, kā arī publiskas personas zemes iznomāšanas kārtība zemes dziļu izmantošanai"](#) (MK noteikumi Nr. 696);

[2014. gada 19. augusta Ministru kabineta noteikumi Nr. 500 "Vispārīgie būvnoteikumi"](#) (MK noteikumi Nr. 500);

[2017. gada 9. maija Ministru kabineta noteikumi Nr. 253 "Atsevišķu inženierbūvju būvnoteikumi"](#) (MK noteikumi Nr. 253);

[2004. gada 20. janvāra Ministru kabineta noteikumi Nr. 43 "Aizsargjoslu ap ūdens ņemšanas vietām noteikšanas metodika"](#) (MK noteikumi Nr. 43);

[Ministru kabineta 2003. gada 23. decembra noteikumi Nr. 736 "Noteikumi par ūdens resursu lietošanas atļauju"](#) (MK noteikumi Nr. 736);

[Ministru kabineta 2012. gada 21. augusta noteikumi Nr. 570 "Derīgo izrakteņu ieguves kārtība"](#) (MK noteikumi Nr. 570);

[2006. gada 19. decembra Ministru kabineta noteikumi Nr. 1055 "Noteikumi par valsts nodevu par zemes dziļu izmantošanas licenci, bieži sastopamo derīgo izrakteņu ieguves atļauju un atradnes pasi"](#) (MK noteikumi Nr. 1055).

Saīsinājumi:

VVD - Valsts vides dienests

LVĢMC - Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs

Licence - Zemes dziļu izmantošanas licence

ŪURLA - Ūdens resursu lietošanas atļauja

TIAN - Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi

Ūdens ieguves urbums – ar caurulēm nostiprināta ūdens ņemšanas ietaise pazemes ūdeņu uztveršanai (likuma "Par zemes dziļēm" 1. panta 13. punkts).

Ūdens ieguves urbumu var ierīkot fiziska vai juridiska persona, kuras rīcībā ir atbilstoša tehnika un personāls urbuma ierīkošanai.

ŪDENS IEGUVES URBUMA IERĪKOŠANAS KĀRTĪBA

✓ Ūdensapgādes iespēju apzināšana

Ūdens ieguves urbuma dziļumu ietekmē:

- nepieciešamais pazemes ūdens apjoms;
- pazemes ūdens horizontu sagulums;
- ūdens resursu pieejamība pazemes ūdens horizontā;

Informāciju par pazemes ūdens resursiem var atrast Valsts ģeoloģijas fondā vai LVĢMC uzturētajā [datu bāzē "Urbumi"](#) (nepieciešama autorizācija), kur pieejama informācija par pazemes ūdens urbumiem (to dziļums, uzbūve un koordinātas).

LVĢMC, kas pārvalda Valsts ģeoloģijas fondu, piedāvā pakalpojumu sniegt [izzinu](#) par hidroģeoloģiskajiem apstākļiem zemes īpašumā.

Ieteicams jau šajā posmā nolīgt komersantu, kas nodarbojas ar urbumu ierīkošanu, kas varētu konsultēt un palīdzēt saprast nepieciešamā ūdens ieguves urbuma dziļumu.

✓ **Darbības atbilstība pašvaldības teritorijas plānojumam**

Jānoskaidro, vai atbilstoši vietējās pašvaldības teritorijas plānojumam, zemes vienībā ir pieļaujama ūdens ieguves urbuma ierīkošana un vai šajā zemes vienībā ir kādi aprobežojumi, piemēram, kultūras pieminekļu aizsargjosla, piesārņota vai potenciāli piesārņota teritorija utt. Ja zemes vienībā ir aizsargjoslas vai cita veida aprobežojumi, tad jāiepazīstas ar TIAN un nepieciešamības gadījumā plānotā darbība jāaskaņo ar attiecīgajām institūcijām. Teritorijas plānojumu var apskatīt vietējās pašvaldības interneta vietnē vai [Geolatvija](#).

✓ **Darbības atbilstība vides aizsardzības prasībām**

Jānoskaidro, vai zemes vienībā atrodas īpaši aizsargājamās dabas teritorijas vai biotopi. Šādu informāciju var apskatīt dabas datu pārvaldības sistēmā [OZOLS](#). Aprobežojumus šādās teritorijās skatīt atbilstošajos MK noteikumos vai individuāli izstrādātajos dabas aizsardzības plānos.

✓ **Atzinuma pieprasīšana no Veselības inspekcijas par zemes gabala atbilstību būvniecībai**

Veselības inspekcija izvērtē iespējamās nelabvēlīgās ietekmes uz apkārtējo vidi un iedzīvotājiem, teritorijas iepriekšējo izmantošanu un būvvieta raksturojumu. Rezultātā tiek izsniegts [atzinums](#) par vietas izvēli būvniecībai.

✓ **Komersanta nolīgšana urbšanas darbiem**

Ieteicams pievērst uzmanību, vai komersanta rīcībā ir pieredzējis hidroģeologs un piemērota urbšanas tehnika. [VVD publisko datu reģistrā](#) ir pieejama informācija par VVD izsniegtajām licencēm urbuma ierīkošanai, t.sk. par komersantiem, kam šī Licence ir izsniegta.

✓ **Urbuma ierīkošanas licences saņemšana VVD (urbumiem dziļākiem par 20 m vai ja diennaktī paredzēts iegūt vairāk kā 10 m³ pazemes ūdeņu)**

Ūdens ieguves urbuma ierīkošanai, dziļāk par 20 m vai ja diennaktī paredzēts iegūt vairāk kā 10 m³ pazemes ūdeņu, jāsaņem Licence (likuma "Par zemes dziļēm" 10. panta pirmās daļas 3. punkta e apakšpunkts, 11. panta pirmās daļas 2. punkts un MK noteikumu Nr. 696 10. punkts). Lai saņemtu Licenci ūdens ieguves urbuma ierīkošanai, VVD jāiesniedz [iesniegums](#) atbilstoši MK noteikumu Nr. 696 22. punktam un jāpievieno šo noteikumu 23. punktā minētos pielikumus:

1. Ar zemes īpašnieku, tiesisko valdītāju vai pilnvaroto personu noslēgtā līguma kopija par zemes dziļu izmantošanu (ja licenci pieprasa persona, kas nav zemes īpašnieks);
2. Ziņas par personāla kvalifikāciju (ieteicamā veidlapa pieejama [šeit](#)) un darbu veikšanai paredzēto tehnisko nodrošinājumu (ieteicamā veidlapa pieejama [šeit](#));
3. Ar darbu pasūtītāju saskaņota darbu programma;
4. Projektējamā urbuma ģeoloģiski tehniskais griezumš;
5. Zemes robežu plāns, kurā attēlots urbuma izvietojums;
6. Ja zemes dziļu izmantošanai paredzētā teritorija atrodas valsts aizsargājama kultūras pieminekļa aizsargjoslā, – rakstisks saskaņojums ar Nacionālo kultūras mantojuma pārvaldi.

Iesniegumu iesniedz komersants, kas ierīkos urbumu. Licenci urbuma ierīkošanai izsniedz uz laiku līdz vienam gadam (likuma "Par zemes dziļēm" 9. panta pirmās daļas 4. punkts). Valsts nodeva par licenci ir 35,57 euro (MK noteikumu Nr. 1055 2.13. apakšpunkts).

✓ **Apliecinājuma kartes iesniegšana pašvaldībā urbuma būvniecībai (urbumiem līdz 20 m dziļumam)**

Saskaņā ar MK noteikumu Nr. 500 1. pielikuma "Būvju iedalījums grupās atbilstoši būvniecības procesam" 2. Inženierbūvju iedalījums grupās 8. punktam ūdens ieguves urbums, līdz 20 m dziļumam, ietilpst I grupas inženierbūvju kategorijā, tāpēc atbilstoši MK noteikumu Nr. 253 15. punktam vietējās pašvaldības būvvaldē jāiesniedz apliecinājuma karte.

✓ **Būvatļaujas saņemšana pašvaldībā urbuma būvniecībai (urbumiem dziļākiem par 20 m)**

Saskaņā ar MK noteikumu Nr. 500 1. pielikuma "Būvju iedalījums grupās atbilstoši būvniecības procesam" 2. Inženierbūvju iedalījums grupās 8. punktam ūdens ieguves urbums, kas dziļāks par 20 m ietilpst II grupas inženierbūvju kategorijā, tāpēc atbilstoši MK noteikumu Nr. 253 15. punktam vietējās pašvaldības būvvaldē jāiesniedz būvniecības iesniegumu un būvprojektu minimālā sastāvā.

✓ **Urbuma ierīkošana un nepieciešamo parametru noteikšana**

Nolīgtais komersants pēc licences saņemšanas ierīko urbumu un nosaka:

1. Urbuma koordinātas;
2. Urbuma dziļumu;
3. Pazemes ūdens horizontu;
4. Pazemes ūdens līmeni urbumā un tā debitu (l/s);
5. Noņem ūdens paraugu, nogādā to laboratorijā, kur nosaka pazemes ūdens ķīmisko sastāvu un veic bakterioloģiskās analīzes.

✓ **Aizsargjoslu ap ūdens ņemšanas vietu aprēķins un saskaņošana LVĢMC**

Komersants veic aizsargjoslu aprēķinu atbilstoši MK noteikumu Nr. 43 7. punktam. Stingra režīma aizsargjoslas platums atkarīgs no ūdens horizonta dabiskās aizsargātības pakāpes un tās platums var būt no 10 m līdz pat 50 m.

Urbumiem, kurus saimniecībā vai dzeramā ūdens ieguvei izmantos savām vajadzībām individuālie ūdens lietotāji (fiziskās personas), aizsargjoslas nenosaka, ja ir veikta labiekārtošana un novērsta notekūdeņu infiltrācija un ūdens piesārņošana (Aizsargjoslu likuma 9. panta otrā daļa). Atbilstoši MK noteikumu Nr. 696 17. punktam, aizsargjoslu aprēķinu pārbauda un saskaņo [LVĢMC](#).

✓ **Aizsargjoslu saskaņošana ar Veselības inspekciju (nav nepieciešama, ja urbumu izmanto fiziskas personas savām vajadzībām)**

Iepriekš minēto aizsargjoslu aprēķinu, kas saskaņots ar LVĢMC, iesniedz Veselības inspekcijai [atzinuma par aizsargjoslu saskaņošanu ap ūdens ņemšanas vietu](#) saņemšanai. Atbilstoši MK noteikumu Nr. 696 4. pielikumam, aizsargjoslas ap ūdens ņemšanas vietu saskaņojums ar Veselības inspekcijas attiecīgo filiāli ir viens no urbuma pases pielikumiem.

✓ **Ūdens ieguves urbuma pases sagatavošana un saskaņošana LVĢMC**

Atbilstoši MK noteikumu Nr. 696 13. un 16.punktam, komersants, pēc ūdens ieguves urbuma izveides, sagatavo ūdens ieguves urbuma pasi (neatkarīgi no urbuma dziļuma) un saskaņo to LVĢMC. Urbuma pase ir šo noteikumu 4. pielikums.

ŪDENS RESURSU LIETOŠANAS ATĻAUJAS SAŅEMŠANA VVD

ŪRLA nepieciešama šādos gadījumos, ja:

- ✓ plānots iegūt 10 m³ un vairāk pazemes ūdeni diennaktī;
- ✓ ar ūdensapgādes pakalpojumiem tiek nodrošinātas vairāk nekā 50 fiziskās personas;
- ✓ tiek iegūts un izmantots saimnieciskajā darbībā minerālūdens vai termālie ūdeņi;
- ✓ ūdens resursu ieguve var radīt būtisku ietekmi uz vidi.

Ūdens resursu lietošanas atļaujas saņemšanai persona iesniedz VVD reģionālajā vides pārvaldē rakstisku [iesniegumu](#) (MK noteikumu Nr. 736 3. punkts). Iesniegums ir jāiesniedz ne vēlāk kā 60 dienas pirms paredzētās darbības uzsākšanas (MK noteikumu Nr. 736 4. punkts).

PAZEMES ŪDEŅU ATRADNES PASE SAŅEMŠANA VVD

Pazemes ūdeņu atradnes pase jāsaņem, ja plānots no viena vai vairākiem urbumiem iegūt vairāk par 100 m³ pazemes ūdeņu diennaktī (MK noteikumu Nr. 696 11. punkts).

✓ **Komersanta nolīgšana hidroģeoloģiskajai izpētei**

Komersanta rīcībā ir jābūt hidroģeologam un attiecīgajai tehnikai, lai varētu veikt darbus. [VVD publisko datu reģistrā](#) ir pieejama informācija par VVD izsniegtajām licencēm hidroģeoloģiskajai izpētei, t.sk. par komersantiem, kam šī Licence ir izsniegta.

✓ **Hidroģeoloģiskās izpētes licences saņemšana VVD**

Licenci hidroģeoloģiskajai izpētei jāsaņem, lai noteiktu visus urbuma/u parametrus, kas nepieciešami pazemes ūdeņu atradnes pases sagatavošanai. Licence saņemama atbilstoši likuma "Par zemes dzīlēm" 7. panta 1. apakšpunktam, 10. panta pirmās daļas 3. punkta e apakšpunktam. Lai saņemtu Licenci hidroģeoloģiskajai izpētei, VVD jāiesniedz [iesniegums](#) atbilstoši MK noteikumu Nr. 696 22. punktam un jāpievieno šo noteikumu 23. punktā minētos pielikumus:

1. Ar zemes īpašnieku, tiesisko valdītāju vai pilnvaroto personu noslēgtā līguma kopija par zemes dzīļu izmantošanu (ja licenci pieprasa persona, kas nav zemes īpašnieks);
2. Ziņas par personāla kvalifikāciju (ieteicamā veidlapa pieejama [šeit](#)) un darbu veikšanai paredzēto tehnisko nodrošinājumu (ieteicamā veidlapa pieejama [šeit](#));
3. Ar darbu pasūtītāju saskaņota darbu programma;
4. Zemes robežu plāns, kurā attēlots urbuma izvietojums;
5. Ja zemes dzīļu izmantošanai paredzētā teritorija atrodas valsts aizsargājama kultūras pieminekļa aizsargjoslā, – rakstisks saskaņojums ar Nacionālo kultūras mantojuma pārvaldi.

Iesniegumu iesniedz komersants, kas veiks izpēti. Licenci hidroģeoloģiskajai izpētei izsniedz uz laiku līdz pieciem gadiem (likuma "Par zemes dzīlēm" 9. panta pirmās daļas 1. punkts). Valsts nodeva par Licenci ar termiņu līdz vienam gadam ir 142,29 euro (MK noteikumu Nr. 1055 2.2. apakšpunkts) un par Licenci ar termiņu līdz pieciem gadiem ir 106,72 euro (MK noteikumu Nr. 1055 2.1 apakšpunkts).

✓ **Izpētes veikšana un pārskata sagatavošana**

Hidroģeoloģiskā izpēte un izpētes pārskata sagatavošana jāveic atbilstoši MK noteikumu Nr. 570 2.2. nodaļai.

✓ **Pazemes ūdeņu krājumu akceptēšana LVĢMC**

Sagatavoto hidroģeoloģiskās izpētes pārskatu iesniedz LVĢMC [krājumu akceptēšanai](#) (MK noteikumu Nr. 570 34. punkts).

✓ **Pazemes ūdeņu atradnes aizsargjoslu saskaņošana ar Veselības inspekciju**

Atbilstoši MK noteikumu Nr. 696 17. punktam aizsargjoslu ap ūdens ņemšanas vietu saskaņo ar Veselības inspekcijas attiecīgo filiāli pēc tam, kad LVĢMC pārbaudījis aizsargjoslas aprēķinu un akceptējis pazemes ūdeņu krājumus. [Atzinuma](#) par aizsargjoslu saskaņošanu ap ūdens ņemšanas vietu pieteikumam Veselības inspekcijā iesniedz iesniegumu, klāt pievienojot LVĢMC izrakstu no pazemes ūdens krājumu akceptēšanas protokola.

✓ **Pazemes ūdeņu atradnes pases saņemšana VVD**

Pazemes ūdens izmantotājs vai komersants, uz pilnvaras pamata, iesniedz [iesniegumu](#) pazemes ūdeņu atradnes pases saņemšanai VVD atbilstoši MK noteikumu Nr. 696 11. punktam. Pazemes ūdeņu atradnes pase ir šo noteikumu 3. pielikums.